

Garabolyos

Éva

Vagy tíz esztendeig volt otthonos a mi vidékünkön. Koldusszszony volt. Minden tanácsba bekopogtatott és mindenütt kapott egy kis kenyérkét, vagy néha napján kenyér mellé valót is. Egy jó nagy garabolyt fehér lepedőfelét felkötött a hátára és azt csak este vette le. Ezért hívták Garabolyos Évának.

A segédemet nem vette át senkitől sem, hanem „isten fizesse meg, tegye bele hátul” kijelentéssel intézte el. Tipikus alakja volt a tanácsnak. Ha a huncut gyerekek néha-néha megbillentették is hátul a garabolyát, vastag, dörmögő hangon rendre intette azokat, és mire a botját használatba vette volna, akkorra a csínytevők már elpucoltak onnan. Ezzel sem vadították el a vidékről. Amikor már annyira elöregedett, hogy alig tudott járni, bekerült a szegényháza és ott fejezte be sokat hányt-vett életét.

Sz. Gy.

Új éttermünk lesz:

a „Szege”

Söröző bajor módra — „Komaasszony kedvence”
Nonstop bár — De: készen lesz-e időben?

A nevezetes Zsótér-házban formálódik-alakul Szege új étterme, a „Szege”, amelyet a Csongrád megyei Vendéglátóipari Vállalat üzemeltet majd. A hat és fél millió forintot a járési tanács biztosított a tervek szerint július 20-án nyitják.

— Így lesz-e? — erre voltak kíváncsiak, amikor dr. Salgó László igazgatóhelyettesel és az épülő étterem vezetőjével, Péter Józseffel a helyszínen jártunk. Most még csak külön magyarázattal lehet megérteni: mi hol lesz? — javában dolgoznak az épületben az építőipari munkások.

Hatszáz személyes konyha lesz, amely ellátja a 280 személyes éttermet és a 200 személy ellátására alkalmas kerti helyiséget. A nagyerem-ből — amelynek romantikus hangulatát ad majd a bolt-

hajtasos mennyezet, s az ehhez a környezethez tervezett bútorzat — eltolható üvegfallal külön terem választható le. A söröző, amely 150 személyes lesz, a kedélyes bajor vendéglőket formázza majd, s az ígéretek szerint nemcsak külsőben: nagy sörválasztékot is biztosítanak majd.

Az étteremben a szegedi jellegű kíváncsiak hangszíj-ozni. Három freskót rendeltek: egyik a szegedi papucsvásárt, másik egy tápeli lakodalmas jelenetet, a harmadik pedig paprikamotívumos jelenetet örökít meg. De mert az étterem jellegét a helyi ízek is meghatározzák, az ételspecialitások egy részét már kidolgozták a leendő szakácsok: szegedi tarhonyáshúst és „Komaasszony kedvence” nevű ételkülönlegességet is találunk, s hogy

ez a vendégek kedvence is lesz-e, majd megtudjuk.

Újdonság lesz a szegedi vendéglátóiparban a drink-bár, amely reggel 9-től hajnali négyig — nonstop-szolgálatban — várja a vendégeket. A berendezés korszerűsége jellemző, hogy ital-lift szállítja majd a bárba az italokat. Az étterem számára a hosszúhegyi állami gazdaság „Szegei hírs” néven márkázott palackozott bort. Az étteremben a kimért borokat 1 literes kishordókban adják asztalra. — Ejszaka műsor is lesz a bárban, s szólunk ennek kapcsán arról, hogy a bárban természetesen tánczene, az étteremben cigányzene szórakoztatja majd a vendégeket.

Hogy mikor? A tervek szerint július 20-án lenne a megnyitás. A feltételes mód használata sajnos jogos: Késnek a munkák. Kertész László művezető-helyettes elmondta, hogy a régi falak bontása és a tervek pontatlansága sok nehéz percet okozott az építőknek. A bár és a szociális helyiségek nem valószínű, hogy készen lesznek határidőre — akkor pedig átadás nem lehetséges. A vendéglátó vállalat szakemberrel elmondták, hogy ami a legfontosabb volt, az ez ideig elkészült időre — a vakolás például —, de féltő, hogy az amúgy is sok időt igénybevevő berendezés, egyedi bútorok, faburkolat elhelyezése, később kezdődhet csak az építőipar miatt.

A művezető-helyettes szerint: nincs már annyi munka, hogy megoldhatatlan lenne a határidő betartása. Biztatásnak nem rossz, de nem elég. Az építőipari vállalat — munkaerő-átcsoportosítással — segíthetne, hogy a szabadtéri idejére megnyithassák az új éttermet.

Horváth Dezső

P. Sz. M.

A vásárló joga

Felháborodásában írta szerkesztőségünknek — Losonczy Zoltánné (Feltámadás u. 22.), hogy a 8. sz. önkormányzati boltban pontatlanul számoltak, többet fizetett, mint kellett volna. Leírja azt is, hogy néhány árának az ára — jugoszláviai tészta, csirkeapróletnak — nincs ráragasztva a csomagra.

A panaszt nem tudtuk ellenőrizni. Olvasónk felháborodik az eseten. De beírta vajon legalább a panasz-könyvbe?

A panaszkönyv

Minden üzletben megtalálhatja a vevő a panasz-könyvet, a kereskedelmi üzletektől a szolgáltató üzemekig, mindenütt és azt kérésre kötelesek odaadni. A rendelkezések szerint mindenki bejegyezhet a panasz-könyvbe. Hogy igaz-e volt-e, azt majd elbírálják, s arra választ is kap a panaszos (aminek másolatát az üzlet őrzi). Téves az a hiedelem, hogy „csak úgy válaszolnak valamit”. Ezt már csak azért sem tehetik, mert az Állami Kereskedelmi Felügyelőség ellenőrző, kielégítő választ adtak-e, arról nem is szólva, hogy aki elégedetlen a kapott felelettel, fellebbezhet az ÁKF-hez.

Szinte érthetetlen, hogy az üzletek ellen annyi panasz, kifogás van — sok ilyen levelet kap a Délmagyarország szerkesztősége is — de a panasz-könyveket legtöbb helyen büszkén mutatja az üzletvezető: beírás nincs sehol. Vagy éppenséggel — dicséret!

Csak találgatni lehet, miért van így. Talán mert a vásárló azt reméli, a kevéssé kiélezett vita, vagy az, hogy nem ír be panaszt — előnyhöz juttatja? Hogy kap valamit „pult” alól? Vagy éppenséggel nem veszi komolyan, hogy válaszolnak, s akkor is: mit ér a válasz-szal?

A panasz-könyv beírás pedig már nemcsak magánügy. Sokszor kihúzza a bajból az üzlet dolgozóit az üres könyv — ha szabálytalanságot tapasztal az ellen-őr, védekezhetnek, hogy megtevétek, máskor sosem fordul elő ilyesmi. Hibát mindenki követhet el — ez az ellenőrök alapállása is — de ha „beszédes” a panasz-könyv, akár ha apró kifogások is vannak benne, másképp látja az eseteket az ellenőr.

Nemcsak a saját, mások érdekét is védi, aki részt vesz panasz-könyvi bejegyzésével az ellenőrzésben.

Földúton

A mesebeli jános

A született mesemondók mind szegények. Nem sok van már belőlük, a szegénységgel ők is fogynak.

Fiatal korában is bejárta az országot, napszámos volt, meg katoná. Vöröskatoná is. Most a népművészet mestereként lett kapos.

— Gyerek voltam még, abból is az apróbb fajta. Jön egyszer a tanyára vásárná egy öreg ember. Nagyt kellett annak az élet előtt hajolni, mert úgy maradt a dereka. Mi még olyat nem láttunk, hogy a földet nézi, mégis előre megy. Bekiabáltunk a házba apámnak, hogy lopni akar az az ember, mert igen lapul.

— Lopni csak gyereket lehet innen, mert abból van sok — nevetett apám.

— Adnál-e egy ital vizet, fiam?

Akkor már futottunk, ki hozza hamarabb a kútról. De csak félig itta ki a pohárból. Talán nem is tudta volna fölfebb hajtani azzal a görbe derékkal. Vagy csak azért kért vizet, hogy utána mondhasa: hej, de sokat volt az én komám lóva ide kikötve, ahhoz az eperfához.

— Ki volt a kend komája?

— A Ruzsa Sándor.

— Gyék kend ide! Meséljen kend!

Az én apám még kende-zett mindenkit. Tudja kende-tek, nézze kende-tek — így beszélt. Ahány gyerek csak volt a környéken, mind a meséjét hallgatta, még sötétedéskor is. Azt mondta el, hogyan bűjt bele számárbóba a Sándor.

Úgy mondta, 113 éves Nagy évig járt hozzánk mesélni. János volt ő is. Sárkány János. Tőle tanultam én a mesét a táltosokról, csillagokról, tengerekről, meg ami csak a világon van mindenről. Sokszor ránkiviradt mese közben. Nem igen lélekszem én ebből a négy évből másra, csak a meséire. Meg arra, hogy az iskolában engem ülték körül a gyerekek az udvaron. Az volt nekem a lecke-földmon-dás. Amit a János bácsi mesélt, azt a Jancsi tovább-adta.

Most is azt mondja, semmi más nem csinál, csak a Sárkány János meséit ismétli. — Amit tegnap hallottam, nem biztos hogy eszembe jut, de az ő szavát most is tudom. Tudás emberek szerint az egyik legerősebb népművész, mesemondó elődeiből a leki-válóbbakat is hajazza. Teljesen társatlanul áll a meseirodalomban.

Szűkebb hazája mostaná-

ban kezdi felfedezni, amióta híre ment, hogy a rádióban is mesélt, meg a televízióban is.

Amikor először találkoztam vele, éppen a televízióra panaszkodott.

— Mondják, hogy muto-gattak a zombói televízió-ban is meg a dorozsmaiban is, de én egyiket se láttam.

Neki akartak kedvezni, amikor a tanyai iskolában is levetítették a tévé-filmet. Kezdődött a mozi, nagyot nevettek a címén. Ilyen ne-vű emberünk nekünk is van! Amikor aztán a Bába-dűlőre meg a rogyant tanyára for-dult a felvevőgép, meg-szállta az áhítat a népeket. Az ő Jánosuk az, valósa-gosan. Egy csapásra kétszer akkora János lett belőle. Nem a tudományért elsősor-ban, hanem azért, hogy más is tud a tudományáról. Meg azért, mert aki körülötte van, ha meghal, akkor is él. A filmbeli mesehallgatók

közül azóta már elment egy asszony. Itt pedig úgy lát-szott minden mozdulatán, mintha élne. Újra megsir-aták a rokonok.

A művész néha azonosul hőseivel. Az igazi Jánosból akkor mesebeli jános lesz. Ő forgatja szélesben feje fölött a kardot a nagy eső-ben, hogy el ne ázzon a gyámoltalan kapitány. Egy rudasnyira száraz is marad a föld.

És a művészi öntudat? Egyik népművész-találko-zón a Burkus Marci bácsi táncos csizmájával belelé-pett a vadonatúj, tábláve-ges csapóajtóba. Úgy fogad-ták az embereket, mint ami-kor a gyerek vendégségben vágja földhöz a porcelánvá-zát. Nem baj, az, megesik az ilyesmi. Csak a János bácsi fejébe szökött föl a föld.

— Hogyan cselekedhet így egy népművész?

Horváth Dezső

PINTÉR ISTVÁN

EGÉRFOGÓ

MÓDRA
DOKUMENTUMREGÉNY

44.

A kormányzó fia visszafeküdt aludni. Eszébe sem jutott, hogy beszóljon az apjához; az az ember, aki összehozta őket annak idején a partizánok küldöttével, ismét Budapestre érkezett. Úgy gondolta, hogy a papának elég dolga van. Majd ő tárgyal, aztán az eredményről tájékoztatja az apját.

Az Eskü téri Bornemissza-irodában találkozott Petricsel.

A partizánok küldtek — magyarázta Petrics ifjú Horthy Miklósnak. — A küldött jelentést tett a beszélgetésről, s megkapta a magáét. Olyan síkon tárgyalt, amire nem volt felhatalmazva...

— Mi is magánemberként tárgyaltunk vele — kapaszkodott bele az alkalmába Bornemissza. — A meghatalmazás hiánya eleve csak magánbeszélgetést tett lehetővé. Sajnos, valami félreértés folytán a kormányzó úr...

— Apám hallani sem akar további tárgyalásokról a partizánokkal — mondta ifjú Horthy Miklós. — Vérgis sértették!

— Elnézést uraim, elnézést — nyájaskodott Petrics. — Felhatalmaztak, hogy elnézést kérjek.

— Ilyen történelmi időkben az emberek könnyen elvesztik az idegeik felett az uralmat — mondta elnézően a kormányzó fia. — Csak sajnó, éppen, mert ilyen idöket élünk, mindennek fokozott jelentősége van. A kormányzó úr öfö-méltósága — úgy beszélt Horthyról, mintha ro-kona sem lenne — őszinte bekevégytől vezérelve keresett kapcsolatot a partizánokkal. Ők pe-dig olyan embert küldtek, aki...

— Ez hiba volt, elismerem, hiba volt — vá-gott közbe Petrics.

— Több mint hiba, bűn! — szögezte le hatá-rozottan Bornemissza. — Késérően kellett tapasz-talnunk, hogy azokat a baráti, őszintén ba-ráti érzelmeket, amelyeket a kormányzó úr déli szomszédunk iránt táplál, nem érdemlik meg.

Petrics tovább mentegőzött.

— Remélem, Délkelet-Európa további politikai fejlődése majd megváltoztatja ezt a vélemény-űket. Elnézést kérek, mást nem tehetek, minthogy közöljem: a partizán kormány szívesen küld-ne öönhöz megfelelő felhatalmazással ellátott, s természetesen az önök számára is elfogadható koncepcióval tárgyaló megbízottat...

Bornemissza felvidámodott:

— Ez már más beszéd, kedves öcsém, egészen más beszéd. Elgondolom, ha nem lennél horvát, azt mondhatnám, hogy magyar beszéd!

Ifjú Horthy Miklós hangulata is megválto-zott.

— Szívesen látunk még egy küldöttet — mon-dta. — Kérjük azonban, hogy az illetőt lássák el szabályos megbízólevéllel. Legyen felhatalmazá-sa a megállapodásra. Az események sürgetnek. Mindkét ország háború utáni pozíciójának javára válhat, ha sikerül egymás segítségére len-nünk...

A lehető legbarátságos hangulatban állapodtak meg a részletekben. Petrics hazautazik, de né-hány napon belül ismét Budapestre látogat. Egy-szerre érkezik majd a partizánok megbízottjával.

— Ha nem is egyszerre — magyarázta Petrics —, de körülbelül egy időben. Hogy együtt uta-zunk-e Budapestre, vagy még útvonalat válasz-tunk, ez a körülményektől függ. Nagyon kell vi-gyázni, nehogy letartóztatásnak. Végeredmény-ben minden tele van német ügynökökkel...

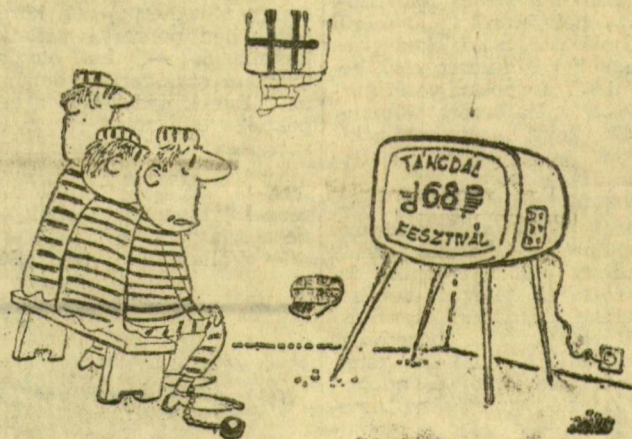
Bornemissza bólogatott.

— Igen, kedves öcsém, nagyon vigyázni kell, nehogy a németek valamit is megtudjanak...

— Ha már Pesten leszünk, jelentkezem Félix bátyámnál — folytatta Petrics.

— Én meg telefonon értesítem ifjú Horthy Mik-lós méltóságos urat — így Bornemissza.

Büntetés a Csillagban

— A rossz magaviseletűeknek ez is fegyelmezőeszköz

— A szokott telefonszámon — bőlintott a kor-mányzó fia.

— Úgy, úgy...

— Ezen az úton megállapodunk majd a talál-kozó pontos helyében és időpontjában — vette át ismét a szót Petrics.

— A helynek, azt hiszem az irodám megfe-lelő — invitálta őket meg közelebbre is Borne-missza.

— Rendben van, akkor ebben meg is állapo-dunk. Csak még az a kérés, a jelentkezésem után a lehető legrövidebb időn belül ifjú Horthy Miklós úr úljön asztalhoz a partizánok küldötté-vel. Az illető magas beosztásban szolgál a par-tizánvezérkarnál, nincs módja arra, hogy sokat időzzön Budapesten.

— Megígérhetem, fél, de legkésőbb egy napon belül találkozom vele! — jelentette ki ünnepe-lyesen ifjú Horthy.

Búcsúzott. Sietett vissza a Várba — nem akarta, hogy apjának feltűnjön távolléte. Az öreg anyira felháborodott azon, amit Moderin mon-dott neki, hogy már hallani sem akart semmi-féle tárgyalásról a jugoszlávokkal. Így hát a kormányzó fiának nemcsak a németek, hanem a saját apja, Magyarország kormányzója előtt is titokban kell tartania, hogy a jugoszlávok felé keres kapcsolatokat.

Amint hazaért, azonnal megkérdezte Tost szárnysegédet: az apja lefeküdt-e már. A szárny-segéd azt válaszolta, a dolgozószobájában tartó-zkodik. A fiú bekopogtatott az apjához.

A kormányzó az íróasztala mögött ült, arcát kezébe temette.

— Fáradt vagy? — kérdezte a fia.

A kormányzó nem válaszolt.

— Többet kellene pihennem — mondta a fiú. — Az utóbbi időben olyan keveset alszok...

— Az események... — mondta panaszosan Horthy.

— Akkor sem teheted tönkre magad! — fedte a fia. — A magyar hazának szüksége van rád!

(Folytatjuk.)